

کتابخانه

و شعرا میدان آلودی و فن موسیق ین زیادہ رواج بولدی .

(الحاصل روسیہ سقری عالمی برطرف اولدندن صکره چندسال عصر سلطنتی سلطان سایه ثانی دورینه بر مثال و استانبول و کاغذخانه و بواغ ایچی و چالمیجه میرملری سرجیلر ایلہ مالامال اولوب اصحاب ذوق و تماشای دغدغه کدر و بلا شایع خوف و خطر کوندوزین بومتلو جای فرح و نازده کزور وایز کیجهلری قایقره نبوب خواننده و سازندهلر ایلہ مهتاب سیرینه کیدرو قیش کیجهلرندہ حلوا صمیتلرله طابوطاتلو محبت ایدر اولدیلر

(اما بیکان سلطنت بوجالده دخی اچمال نظامات و اجرای اصلاحاتدن کیر و مولومدیلر (۹) و مستکلاتدن اورکوبده یأس و قنوت کثورمدیلر . لکن نظام جدید ایثنی جلب و جمع اموال وسیله ایدوب برطرفند کندولری اموال لخاصی اخذاور برطرفندن کندولریک لوامق و متعلقاتی تکثیر ثروت و بسار ایدیلر ویک چوق اسرافات و احتشاماته دوشدیلر . حتی (ابراهیم کتخدا) برکون برینه بر آت و یروب طاولده :

— آلتش آتم قالدی . بوندن صکره پدرم مزاردن چیقوبده بر آت ایسته ویرم دیدیکی ویر . مام مطبخی مسافرنه الی بیک غروش کفایت ایتدیکی و سرکاشی الی والده تختداسنک ثروت و غنایلی ایلہ حداحصا و تحمیدین خراج ایدوک « تاریخ عام » ده مذکوردد . حال بوکه اول وقتک الی بیک غروشی بوعصرک حسابله اوچ یوز فرق بوقدر بیک غروش صاغ آغچه دیمکدر . فلک ایسه سندن بوقدر مطبخ مصر فی ایتک دخی طوغریسی بولک سفاهتدر

احمد راسم

در بدر

بیرم یعقوب ندیری

ویرانه در بدرم که دولت قوشی وار شانی سرمدہ . شاهانه کدا خلق ایدرم که ، یارک قویدر شاه اثرمدہ .

جانانی کندملہ سوهرسم فرم اولاماز حقہ آرندن . برینلکی بیک سجده و برسم ، ویرمک یته بدنن ، یته بدنن ...

غیب فاصل

مِلّیّت قهت مَنّا نَلَرَنی

ماہاتما غاندی

— ۸ —

بواناده غاندیک باشلیجه تلامیذندن ، احمد آباددن « ساتیاغراهشرام » مکتبی معلمی « قالمقار » « سوادهشنگ امت » سنی نفر ایتدی . محرری بوکتابی خلقه اتحاد ایدیور و خلاصه دیپوردی که :

« سوادهشی دینداری ، دنیای اصلاح ایتاک وظیفه سنی هیچ بر زمان اوزرنه آلاز . زیرا ایمان ایدرک دنیا جناب حقک تنظیم ایتدیکی بلانه توفیقاً حرکت ایتش و بوندن بولده ایدمکدر . بر مملکت اهالیسنگ — اسباب انسانیت و روانه به مستند اولسه یله — باشقه بر مملکت احتیاجاتی تأمین ایدمکچکی بیکلهمه مک لازم کلیر . حقیق بر سوادهشی دینداری اونوماز که جنس بشر قاردهشیدر . فقط هرکس بالولاده کندینه عائد اولان وظیفه یی ایتاک ایتکده مکفرد ... انشای جریاننده دوغدیغیز دوزخ خدمته نصل مجبور ایسهک ، مسقط رأس زده اولهجه خدمته مجبورز . »

صوکره کتابک باشقه بر رنده شوبله دوام ایدیوردی :

« اصول اجتماعیه سی بزمکندن باشقه اولانلرله صمیمیت تأسیسندن توق ایدلم . مفکوردلری بزمکی ایلہ تمارش ایدن اسانلر و ایمانلرله حیاضی تألیف ایتیم ... هر انسان بر ابرماقدر ، هرملک بر نهردد . براف و صاف یاقانلری ، یکدیگریته قارباشقارلی سلامت دکزینه قدر تعقیب اغیلری لازمدر . »

بو ، ملیت ویرلرک ، اک صاف ملیت ویرلرک ظفری دیمکدر . اوده قالمق ، بوتون قایلری اورتمک ، هیچ بریشی دکشدریمه مک ، هریشی اولدیکی کی محافظ ایتک ، خارجه برقی صائمق ، هیچ برقی صامتو لایق . کندنی صاف قیلدن .. بونلر کوشه ازواپه چیکلش معتکفله لایق قاعدلردر . و بونلر قارشینده تاغورک دیواجلی تأثر سوهلته آکلاشلمقدهدر ، فقط حقت حالده بونلر غاندیک فکری دکدر . نه تم غاندی

تاغوره : « سوادهشی دنیاه قارشی برخطابدر . دیبه یلامشدر . دیک که غاندی دنیای نظر اعتباره آلمده و دیگر ینلکه عطف اهمیت ایتکدهدر . مادی مدنیت و بوندن انبساط ایدن زبونکشلکه قارشیدر . » دیک که عدم تعریک مساعی حرکتی غربه قارشیدر . آلتیجی غربک خطارینه قارشی کلکده و بناء علیّه بالذات غربک ایلیکنه سی ایتکدهدر ، هندوستان ، انسانیت ایچون اولای اوکر نهمدن اول یاشامی اوکر نه لیدر . دیک که غاندی اورویایلرله تعریک مساعیدن استکشف ایتیمور ، شو شرط ایلکه اورویایلر غاندیک بوتون انسانلره عرض ایتدیکی سلامتبخش مفکوره به اقتفا ایتونلر .

عدم تعریک مساعی حرکتک ترع ایتدیکی ۱۹۲۱ ستمی تردد و تشکله دولودر . اختلاف عادتا غاندی ایتکده و حکومتک بونی منع ایتک ایچون اتحاد ایلدیکی خشینانه تدبیر بالعکس وقایع تعجیل و تزیید ایتکدهدر . تکسیم (ماله غانن) ده ، هار حاکمکی داخلنده « ژریدی » ده قالی اعشاشلر ظهور ایتش ، ۱۹۲۱ مایس بداینده ده جدی حادثه وقوع بولش ، جای باغچه لرند چالیشان اون ایپی یک کیشی تمغیل اشغال ایتکدرندن دولای حکومت خدمتندمکی « غورقا » لک جرمه نه معروض قالمشر ، شرق ینکالده شمدنور وکی مستخدمینی ایپی آی مدله غروم یاشلشدر . غاندی حالا متوسط وظیفه سنی ایفایه سی ایتکدهدر : مایده نائب قرالی لورد « ریذینگ » ایلہ اوزون بر ملاقات اجرا ایتش و اهالی ی شدمت سائق نظرلر ابراد ایتش اولمله مطظون علی برادرل رُزنده تشبندم بولنقی اوزره نائب قرالی به توسط تکلیف ایلیمش و بواسلام دوستلردن شدمه مراجعت ایتقه بیکلرینه دائر وعد اکلمشر .

فقط اختلاف حرکتی بر تورلو شدنی غائب ایتکدهدر . هندوستان مسلمانلرک یک جورانه تشبیلرله الاک دوام ایتکدهدر . فی الواقع غوزک سکزیجی کوی « قاراسی » ده انقاد ایدن بوتون هندوستان خلافت قونفره سی اسلامک مطالبینی تأیید ایتش و « برمسلمان ایچون انکبیز اردوسنده خدمت ایتیمک واجد عسکر اموریه اشتغال ایلهمه مک غیر مشروع اولدیغی » بیان ایلیمش ، و انککتره می انقره حکومتنه بمحافتدم بولوندیقی تقد برده قونفره مک سنه نهاری جلسه سنده ملی عدم اطاعت و هندوستان جمهوریتی اعلانیله تهدید ایتشدر .

بکی اصول اداره به توفیقاً انتخاب اولونان ایلک « بوتون هندوستان قونفره می قومیت می » نموز یکریمی سکیزده بومایده عقد ایتدیکی اجتماعه ، قریباً هندوستانه کلجک اولان انککتره ولی عهدینه قارشی بوقوتاز اعلانه ، ایلوک اوکوتونون اول باعوم انجینی منسوجانه قارشی کذا بوقوتاز اعلانه فرار

فداکارلہ مجبور اولدولرخی آریجہ تآید ایلہ مشدر .

ورمشی ، ملی منسوجات ایشلری نظامہ ربط ایشش ، حکومتک مسکرات صاعیلرخی حایہ ایتمه سہ رعنا مسکراتہ قارشی اہالیہ عصیانہ تشویق ایلہ مشدر . فقط هندوستان مسلمانلرندن فضلہ احتیاطکارانی کوسترہ رک اعتشاشاتہ میدان ویرمہلری وملکی عدم اطاعت قرارنی تطبیق ایتہملری وشده رام اولمالاری اہالیہ توصیہ ایلہ مشدر .

یووک اطاعتسزک باشلامق اوزرہ ایدی کہ ۱۷ ایلولہ اسکترہ ملی عہدی هندوستانہ مواست ایتدی . یوقوتازاسری متوسط وآشانی منظرلہ جہ حریفاً ایفا ایدیلدی . ژنکینلر ، پارسیلر ، ذوات رسیہ بوکا رعایت ایتہدیلر و بوندن طولانی قادیلرہ داخل اولدیلدی خالہ حلق طرفدن سوہ معاملہ مےروض قادیلر . اغتشاش سرعثلہ انتشار ایتدی . اولر یغنا ایدیلدی ، بعض کیمہلر و دیگر بعضلرہ قتل ایدیلدی . غاندی بوندن فوق المادہ متأثر اولدی . دیدی کی : « وورولمک دوندی » اغتشاشہ عائد ایلک خبرلی آیر آماز قوشدی . اختلاللر کنبدینی آقیشلرلہ قبول ایتدیلر فقط غاندی بوندن بمنون اولاجق یرمہ محبوب اولدی . خلقی شدلہ تکدیرو و داغلمہ دعوت ایتدی . پارسیلر ازرو ایدرلرسہ برنسک مواستنی تسعید ایدیلہ جکری و ہیج برنسک قوقی شدکارانہ حرکانی معذور کوسترہ مہجکی سویلہدی . خلق سکوت ایتدی ، فقط برآز صوکرہ اغتشاش تکرار علولندی . اختلال ایشش یکر می بیک ایشک عقل و منطقہ ارجانی الطابع قولای زایش دکدی . غاندی ، بومیالیرلہ عدم تفریک مساعی طرفدارلرینہ خطاباً رحاکرانہ بیاننامہلر نشر ایتدی . بولرہ : بوکی وقایعک عدم اطاعت حرکانی غیر ممکن قیلدیلر یان ایدییورونہا علہ بوخصوصہ ورنلش اولان اسرک تطبیقی تأخیر ایدییوردی . باشقلری طرفدن ایتاق ایدیلان شدندن دولایی کندی کنبدنی تجربہ ایتک اوزرہ ہفتہدہ برکون اوروج طوناجقی ییلدیروردی .

آغستوسہ «مولہ» لرمہش براختلال چیقارمش و بونی آیلرہ جہ ادامہ ایشلرورد . غاندی ایلہ مولانا محمد علی فالکوتادن مالابارہ کیدہ رک بواختلالہ مانع اولقی ایستہ مشلر ایسہدہ حکومت بوکا مساعدہ ایتہمش و خلافت قونفرمہ سندنہ ملکی عدم اطاعتہ فراز و برش اولدولرندن دولایی مولانا محمد علی ایلہ برادری مولانا شوکت علی و دہا برطاق مسلمان اغنیانی توقیف ایتمشدر . یونک اوزرنہ دلہیدی حالات مرکز قومیتنی خلافت قونفرمہ مقرراتی تآکید ایشش و یاسیلان یوزلرہ مبتینلرلہ بوقرادلر آریجہ تآید ایلمشدر . غاندی د ۴ تفریق اولدہ ، مسلمان قاردمہلرلہ ہم افکار اولدیلر اعلان ایشش و قونفرمک معروف الی اعضاسیلہ برلکدہ بریاننامہ نشر ایدہ رک ہروطنہ اشک حکومت خدمتہ نہ عدم اشتراک خصوصندہ سربستہ بیان رأی ایتک حق حائز اولاجقی ، هندوستانک اخلافا ، اقتصاد و سیاستہ انحطاطنی موجب اولش اولان برحکومتہ نہ نامور وندہ عسکر صنیلہ خدمت ایتہک ہرمنڈل ایچون غیر مناسب اولدیلر ییلدیرمشدر .

بو اشادہ قارشی دہ علی قاردمہلر دعواسی کورولش و ہر ایکسیدہ دیگر منظورلہ برابر ایکسیر سنہ بیس ریاضیہ محکوم ایدلشدر . هندوستان اہالیہ ، کیتدیجہ تر ایدیلان برشدلہ بوجکہ قارشی کلشدر .

قاندینک بتاننامہ می دلہیدہ ، بتونہندوستان قونفرمہ می قومیتنی طرفدن تصدیق اولنشد . قومیتہ قطعی آدمی آتشش و برکوری ویرمہ مکہ باشلایر ق ملکی عدم اطاعتہ - کندی مسئولتری تختندہ اولقی اوزرہ - تشب ایتہلری خصوصندہ ملحقاتہ مآذونیت ویرمشدر . فقط بونی ، قاش دووقوق و عدم شدہ رعایت ایلہ مکدہ داخل اولدیلر خالہ سوادمنی و عدم تفریک مساعی پورغرامنہ مطابق سہرندہ اشتراک ایتہک مشروط قیلشد . و بوجہ ایلہ اختلالی انتظام و فراغتہ تآلیف ایلہ مکہ ایستہ مشدر . حکومتہ قارشی مقاومت ایدمک اولانلرلہ عالہلرینک قونفرمدن مالی معاونت بیکہ مہملری ییلدیرمکدہ

اختلالک ایچین ایچین قانادی نی حس اولونان اوکونلرہ احمد آبادہ ، پوتون ہندوستان ملی ملی قونفرمہ می کشاد ایدیلدی . قونفرہ فرانسہ اختلالندہ کی ایلک مجلس مبعوثاتہ ہجراتی حائز دی . قونفرہ رئیس توقیف اولونشدی . مذاکرات قصہ کبیلدی . عدم تفریک مساعی محمدی تکرار تآید ایدیلدی . پوتون و طنداشلرک - توقیف ایدمک اوزرہ - کوکلی یازلاری توصیہ اولوندی . پوتون ہندوستان اہالیہ مبتینلر تریتہ تشویق ایدیلدی . قونفرہ ملکی عدم اطاعتک باشلہ جہ عہدہ می تشکیل ایتدی کی اعلان ایتدی : « چونکہ دیوردی بوشکدہ کی اطاعتسزک سلاح بدست اختلالہ انسانی نقطہ نظر دن فائق درجہدہ مؤثر د . » قونفرہ ، مذاکراتک خاتمہدہ ، اعضاسندن قسم اعظمتک توقیف ایدیلہ جکی تخذین ایدہ رک پوتون حقوقی غاندیہ بخش ایلہدی ، حلقی تعین ایدہ بیلدک شرطلہ اونی فلا فیکتاتور موقفہ فویدی . ملی غایہ ی تعذیل ایتک و قونفرہ قومیتنی رضاسی اولما دیکہ حکومتہ عقد صلہ ایلہ مک قیداحتیاطلہ اونی ہندوستان بولیتہ منک یکانہ حاکمی قیلدی .

متناف ہفتہل ہندوستانہ کی جوشش دیندارانہ کت ظاہرہ - وسیلہ اولدی . یکر می بش بیک ازکک وقایع برنشہ حبخانہلرہ دولدیلر . بولری بیکرہ کئی تعقیب ایتدی . غاندی ، ایکسیدہ دلمہ اولانر عدم اطاعت ویرمک حاضر لایوردی . ایلک اشارت ، افکارینک بالخاصہ ترویج اولوندیلر بومیای ولایتی داخلندہ « بارولی » دہ ویرلہ جکدی . غاندی ، نازکانہ فقط اعلان حرب مامیاتی حائز برمکتولہ ۹ شباط ۱۹۲۲ تاریخندہ نائب قرائی بوندن خبردار ایتدی و اختلالک حریت کلام ، حریت اجتماع و حریت مطبوعانہ سو قصدہ بولقندہ اولان حکومتہ قارشی باشلامق اوزرہ اولدیلر ییلدیردی . سیاستی تعذیل ایتک اوزرہ لورد ریدیتہ پدی کون مہلتورن غاندی : « عکس تقدیرہ اسر ویرلشد ، اختلال قویہ جقدر . » دیوردی .

مابعدی وار

رومہ رولہ

